

Hành trình lịch sử qua các con dấu của Chính phủ Việt Nam

19:46 29/08/2025

Lần đầu tiên, công chúng có cơ hội chiêm ngưỡng những con dấu đặc biệt của Chính phủ Việt Nam – những dấu ấn đã song hành cùng dân tộc trong suốt chặng đường 80 năm xây dựng và phát triển đất nước. Đây không chỉ là hiện vật hành chính mà còn là dấu ấn lịch sử, lưu giữ câu chuyện về sự hình thành, phát triển và khẳng định vị thế quốc gia trên trường quốc tế.

Những con dấu đặc biệt của Chính phủ Việt Nam đang được trưng bày tại gian triển lãm của Văn phòng Chính phủ trong khuôn khổ Triển lãm thành tựu đất nước: "80 năm – Hành trình Độc lập – Tự do – Hạnh phúc", diễn ra từ 28/8-5/9.

Những con dấu được trưng bày không chỉ là hiện vật hành chính, mà còn là dấu ấn lịch sử, lưu giữ câu chuyện về sự hình thành, phát triển và khẳng định vị thế quốc gia trên trường quốc tế - Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Dấu ấn của các quyết sách nền tảng

Con dấu đầu tiên của Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ là một trong những hiện vật rất đặc biệt, đánh dấu sự khai sinh của bộ máy Nhà nước Việt Nam độc lập sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945. Không chỉ đơn thuần là công cụ hành chính, con dấu mang trong mình giá trị biểu tượng to lớn: khẳng định chủ quyền quốc gia, quyền lực chính danh của Chính phủ cách mạng và ý chí tự quyết của dân tộc Việt Nam.

Dấu đóng trên một sắc lệnh, một quyết định, nghị định hay một văn bản ngoại giao quan trọng không chỉ là sự xác nhận pháp lý mà còn là lời tuyên ngôn mạnh mẽ với nhân dân và bạn bè quốc tế: Việt Nam đã có một Chính phủ của riêng mình, độc lập, tự chủ và hợp pháp.

Con dấu đầu tiên của Chính phủ không chỉ là một hiện vật hành chính, mà còn là biểu tượng của quyền lực, chủ quyền và tính chính danh của Nhà nước Việt Nam độc lập. Đây là dấu ấn đầu tiên ghi nhận sự hiện diện chính thức của Chính phủ cách mạng trong đời sống chính trị – hành chính của dân tộc.

Bên cạnh đó, các con dấu "Thủ tướng phủ", "Phủ Thủ tướng" "Văn phòng Chính phủ" cũng có dấu ấn đặc biệt, biểu tượng pháp lý quan trọng, thể hiện thẩm quyền và tính chính thống của cơ quan tham mưu, giúp việc trực tiếp cho Thủ tướng Chính phủ trong suốt hành trình lịch sử. Con dấu thường được sử dụng trên các văn bản như công văn, nghị định, quyết định, thông báo, giấy tờ chứng thực và những tài liệu điều hành, phối hợp công tác giữa Thủ tướng với các bộ, ngành, địa phương...

Khách tham quan lưu giữ lại hình ảnh các con dấu - Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Những con dấu từ "hậu phương lũy thép" đến "tiền tuyến thành đồng"

Từ "hậu phương lũy thép" đến "tiền tuyến thành đồng", những con dấu của Chính phủ đã hiện diện trên các văn kiện lịch sử, tiếp sức cho cuộc kháng chiến trường kỳ và công cuộc kiến thiết đất nước. Mỗi con dấu không chỉ là công cụ hành chính, mà còn là biểu tượng của niềm tin, sức mạnh đoàn kết và ý chí quật cường của dân tộc Việt Nam trong hành trình bảo vệ độc lập, tự do.

Một con dấu đặc biệt được giới thiệu tại triển lãm là con dấu của Chủ tịch Ủy ban Kháng chiến kiêm Hành chính Nam Bộ - Cơ quan đầu não của phong trào kháng chiến Nam Bộ.

Ủy ban đã góp phần to lớn vào việc tổ chức lực lượng vũ trang, hình thành các chiến khu, làm nên những chiến công vang dội. Con dấu không chỉ mang giá trị pháp lý hành chính, mà còn là chứng tích lịch sử hào hùng về cuộc kháng chiến anh dũng của nhân dân Nam Bộ dưới sự lãnh đạo trực tiếp của chính quyền cách mạng.

Câu chuyện về những con dấu đặc biệt hấp dẫn người xem ở nhiều lứa tuổi - Ảnh: VGP/Thu Cúc

Ngoài ra, những con dấu từ "hậu phương lũy thép" trong giai đoạn này cũng để lại dấu ấn đặc biệt.

Có thể kể đến con dấu của Ủy ban Liên lạc kinh tế với nước ngoài. Ủy ban được thành lập nhằm đảm nhận vai trò đầu mối về hợp tác kinh tế quốc tế trong những ngày đầu thành lập nước.

Ủy ban có nhiệm vụ liên hệ với các tổ chức quốc tế, bạn bè tiến bộ để vận động viện trợ, tranh thủ nguồn lực cho Việt Nam; tiếp nhận, quản lý và phân phối sự giúp đỡ vật chất, kinh tế từ nước ngoài vào phục vụ kháng chiến và đời sống nhân dân; tìm kiếm cơ hội hợp tác quốc tế về thương mại, hàng hóa, tài chính trong bối cảnh Việt Nam bị bao vây, cấm vận; tham mưu cho Chính phủ về chính sách đối ngoại kinh tế, tạo nền tảng ban đầu cho hoạt động ngoại thương của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Hay con dấu của Ủy ban Kiểm kê toàn quốc, sau Cách mạng tháng 8/1945, cơ quan được thành lập để tiến hành kiểm kê, thống kê tài sản, của cải, nguồn lực trong cả nước.

Ủy ban Kiểm kê Toàn quốc đóng góp quan trọng trong việc giúp Chính phủ nắm chắc tình hình kinh tế - tài chính đất nước; góp phần ngăn chặn tiêu cực, lãng

phí, thất thoát trong quản lý vật tư, tài sản quốc gia. Đây cũng là cơ quan đặt nền móng cho ngành thống kê và kiểm kê kinh tế - tài sản của Việt Nam sau này; lập cơ sở dữ liệu ban đầu về nguồn lực kinh tế quốc gia, phục vụ hoạch định chính sách lâu dài.

Con dấu của Ban Cải tạo công thương nghiệp tư doanh Trung ương cũng là một dấu ấn về một giai đoạn phát triển kinh tế tại miền Bắc trong giai đoạn 1950-1960. Ban được thành lập khi Nhà nước tiến hành chủ trương cải tạo xã hội chủ nghĩa đối với công thương nghiệp tư nhân ở miền Bắc.

Ban Cải tạo công thương nghiệp tư doanh Trung ương có nhiệm vụ tổ chức, chỉ đạo việc chuyển đổi các cơ sở sản xuất, kinh doanh tư nhân sang hình thức hợp tác xã, công tư hợp doanh, đưa nền kinh tế dần đi vào quỹ đạo kế hoạch hóa tập trung.

Chăm chú tìm hiểu câu chuyện của những con dấu lần đầu tiên được trưng bày - Ảnh: VGP/Thu Cúc

Con dấu "Đặc phái viên Chính phủ" cũng có câu chuyện riêng, đây là một công cụ pháp lý và hành chính đặc biệt, được dùng trong thời kỳ đầu của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa để ủy quyền cho cá nhân thực hiện nhiệm vụ quan trọng thay mặt Chính phủ. Con dấu phản ánh tính linh hoạt trong việc điều hành đất nước thời kháng chiến và xây dựng chính quyền mới.

"Sở Báo chí" cũng là một con dấu ấn tượng, con dấu tuy chỉ xuất hiện thời gian ngắn, chủ yếu trong giai đoạn đầu sau Cách mạng Tháng Tám 1945, khi báo chí được coi là công cụ quan trọng để bảo vệ chính quyền non trẻ; Nhà nước phải kiểm soát chặt chẽ thông tin để phục vụ kháng chiến và tuyên truyền ra quốc tế.

Dấu ấn ngoại giao

Những con dấu có ý nghĩa ngoại giao là biểu tượng đặc biệt của quốc gia trên trường quốc tế. Mỗi dấu in trên hiệp định, công hàm hay văn kiện hợp tác đều khẳng định chủ quyền, sự tin cậy và vị thế của Việt Nam trước bạn bè năm châu.

Một trong số đó là con dấu của Ủy ban Liên lạc kinh tế với nước ngoài. Ủy ban được thành lập nhằm đảm nhận vai trò đầu mối về hợp tác kinh tế quốc tế. Ủy ban có nhiệm vụ liên hệ với các tổ chức quốc tế, tranh thủ sự ủng hộ quốc tế về kinh tế, viện trợ vật chất, kỹ thuật; tiếp nhận, quản lý và phân phối sự giúp đỡ vật chất, kinh tế từ nước ngoài vào phục vụ kháng chiến và đời sống nhân dân; tìm kiếm cơ hội hợp tác quốc tế về thương mại, hàng hóa, tài chính trong bối cảnh Việt Nam bị bao vây, cấm vận; tham mưu cho Chính phủ về chính sách đối ngoại kinh tế, tạo nền tảng ban đầu cho hoạt động ngoại thương của nước Việt Nam Dân chủ cộng hòa.

Khách tham quan thích thú với công nghệ tương tác không chạm, trải nghiệm đóng dấu thực tế ảo - Ảnh: VGP/Nhật Bắc

Trên mặt trận quân sự, con dấu Đoàn 959 là dấu hiệu nhận diện của Đoàn chuyên gia quân sự Việt Nam tại Lào (1959-1975), trực thuộc Phủ Thủ tướng Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc giúp đỡ cách mạng Lào và tăng cường tình đoàn kết chiến đấu Việt - Lào. Văn bản có đóng dấu Đoàn 959 mang tính pháp lý, thể hiện tư cách đại diện chính thức của Chính phủ Việt Nam Dân chủ cộng hòa tại Lào. Đồng thời đảm bảo việc phối hợp quân sự, chính trị giữa hai nước được tiến hành công khai với tính hợp pháp quốc tế, nhưng vẫn giữ yếu tố bí mật để bảo vệ lực lượng.

Con dấu của Ban Việt kiều Trung ương cũng có ý nghĩa lớn trong công tác ngoại giao. Đây là cơ quan của Đảng và Nhà nước chuyên trách về công tác người Việt Nam ở nước ngoài sau khi đất nước thành lập. Ban đã tổ chức vận động kiều bào hướng về Tổ quốc, tham gia kháng chiến, kiến quốc; là đầu mối liên hệ, đoàn kết các tổ chức, hội đoàn Việt kiều ở nhiều quốc gia, nhất là tại Pháp, Lào, Campuchia, Thái Lan, Trung Quốc...

Những con dấu giữ bí mật quốc gia

Triển lãm lần này cũng đặc biệt giới thiệu những con dấu gắn liền với các văn kiện tuyệt đối bí mật của Đảng, Nhà nước trong giai đoạn kháng chiến, kiến quốc.

Trong thời kỳ kháng chiến, nhiều cơ quan của Chính phủ, Bộ, ngành... sử dụng dấu mã số thay cho tên thật. Các cơ quan này thường gắn với: Tình báo, an ninh, quốc phòng... Do đó, "T.80" là một trong số những con dấu thuộc diện "tối mật", phục vụ cho các hoạt động đặc thù.

Con dấu Ban Kiểm tra 12 là con dấu của một cơ quan thanh tra, giám sát đặc biệt trong hệ thống Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, mang mã số 12 để giữ bí mật và phân định phạm vi hoạt động. Ban Kiểm tra là cơ quan chuyên trách thực hiện công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát việc thi hành chủ trương, chính sách và kỷ luật trong hệ thống chính quyền, quân đội hoặc tổ chức Đảng.

Con số "12" là mã hiệu đơn vị, nhằm phân biệt với các Ban Kiểm tra khác (có thể theo khu vực, theo ngành hoặc theo cấp).

Theo chinhphu.vn